

Vergaderjaar 2025–2026

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

Nr. 158

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 maart 2026

Hierbij informeer ik uw Kamer over de inbreng bij de High Level Conferentie (HLC) over het Europees Sociaal Handvest van de Raad van Europa (RvE) die op 18 en 19 maart as. plaatsvindt in Chişinu, Moldavië.

Aanleiding voor de HLC

In 2023 vond in Reykjavik de vierde Top van staatshoofden en regeringsleiders van de RvE plaats. De eindverklaring die bij de Top werd aangenomen behelst een duidelijke herbevestiging van de basiswaarden – mensenrechten, democratie en rechtsstaat – en een vergroting van de betrokkenheid van lidstaten. Daarbij is het belang van sociale rechtvaardigheid voor democratische stabiliteit en veiligheid benadrukt en is volledig commitment onderschreven aan de bescherming van sociale rechten, zoals vastgelegd in het Europees Sociaal Handvest (ESH).

Als vervolg hierop werd in 2024 de eerste HLC georganiseerd in Vilnius. Tijdens de HLC werd een politieke verklaring (*Vilnius Declaration*) vastgesteld die de toewijding van de lidstaten aan sociale rechten bekrachtigde.

Voortbouwend op de *Reykjavik Declaration* en de *Vilnius Declaration* heeft de HLC in Chişinu tot doel een bredere ratificatie en acceptatie van het ESH te bevorderen, de politieke betrokkenheid en partnerschappen te versterken en de rol van het ESH als fundament van het Europese mensenrechtensysteem te benadrukken. Tijdens de HLC bespreken de deelnemers de bijdrage van sociale rechten aan democratische stabiliteit en veiligheid, de aanpak van ongelijkheid en het voorkomen van democratische achteruitgang. Naast de lidstaten zullen vertegenwoordigers van andere RvE-organen, en naar verwachting ook van de EU, ILO,

VN, OESO, evenals het maatschappelijk middenveld, sociale partners, de wetenschap en (nationale)mensenrechteninstituten deelnemen.

Tijdens de HLC zal een *treaty event* plaatsvinden waar lidstaten instrumenten en bepalingen van het ESH kunnen bekrachtigen of de intentie daartoe kunnen uitspreken. Nederland zal bij de HLC geen extra instrumenten en bepalingen ratificeren. Nederland zal op hoog ambtelijk niveau bij de HLC vertegenwoordigd zijn.

ESH en positie Nederland

Het ESH garandeert fundamentele sociale en economische rechten, complementair aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) over burgerlijke en politieke rechten. Het ESH waarborgt een groot aantal sociale rechten op het gebied van arbeid, huisvesting, gezondheid, onderwijs, sociale bescherming en welzijn. 42 lidstaten zijn partij bij dit verdrag dat voorziet in een *à la carte* systeem. Dat betekent dat landen, binnen bepaalde voorwaarden, kunnen kiezen welke artikelen van het ESH zij ratificeren. Nederland heeft net als Frankrijk, Portugal, Spanje en Italië (bijna) alle bepalingen en instrumenten van het ESH geratificeerd. Ook geldt de collectieve klachtenprocedure voor Nederland, net als voor 15 andere lidstaten die deze procedure hebben geratificeerd. Op basis daarvan kunnen daartoe bevoegde internationale NGO's en werknemers- en werkgeversorganisaties klachten indienen over de niet-naleving van het ESH door Nederland.

Inbreng Nederland HLC

De HLC in Vilnius was succesvol omdat verschillende lidstaten stappen hebben gezet door ratificatie van extra bepalingen of instrumenten. Tegelijkertijd werd duidelijk dat er ook uitdagingen zijn: meer dan tien lidstaten blijven achter wat betreft ratificatie van bepalingen en zes lidstaten hebben het herziene ESH nog altijd niet geratificeerd. Het blijft dan ook van belang de aanmoediging om de ratificatiegraad te vergroten voort te zetten.

Hier zal ook bij deze HLC in Chişinu de Nederlandse inzet op gericht zijn. Het normatieve raamwerk van het ESH-systeem, inclusief het collectieve klachtenmechanisme, zijn belangrijke fundamentele voor sociale rechtvaardigheid en cruciaal voor democratische stabiliteit en veiligheid in Europa. Een ander belangrijk punt zal de verdere discussie zijn over de uitdagingen op het gebied van werk, in het bijzonder waar het gaat om nieuwe vormen van werk, technologische ontwikkelingen en de aanpak van ongelijkheid. Ook zal Nederland benadrukken dat samenwerking met sociale partners en de sociale dialoog essentieel zijn.

De RvE streeft ernaar bij de HLC een politieke verklaring vast te stellen die richtinggevend is voor toekomstige voorstellen binnen de RvE. Deze politieke verklaring is niet juridisch bindend. Nederland zet hierbij in op herbevestiging van gedeelde principes en het belang van het ESH-raamwerk. Ook onderstreept Nederland het belang van bescherming van sociale rechten bij de huidige economische, demografische en technologische veranderingen op de arbeidsmarkt, waaronder fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, waardigheid op de werkplek en toegang tot een effectieve sociale dialoog.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief